

Sint-Amanduskerk Antwerpen-Noord

‘Een kerk als gemeengoed’

Wim Jacobs, kerkfabriek Sint-Amandus,
Koen Wynants, Commons Lab vzw

Amandus
2060

KERKFABRIEK
SINT-AMANDUS
TE STUIVENBERG

KARUUR
ARCHITECTEN

Van Herbestemming naar Nevenbestemming

De focus ligt nog altijd heel sterk op herbestemming van religieus erfgoed en 'financieel behoud'.

Wordt de 'Mammon' gediend?

In veel gevallen is een sluitend financieel plan helemaal niet mogelijk. Of toch niet zonder alle elementen van waarde/ met hoge onderhoudskosten te verwijderen.

Hoe doen ze het in Nederland?

In Nederland al sinds 2010 een kentering naar 'dynamisch behoud'; het gebouw relevant houden voor de toekomst

Sind 2018 met de 'Nationale Kerkenaanpak' harde eis dat kerken een rol moeten spelen in het sociale domein.

Kerken dienen 'Buurtbakens' te zijn.

Een 'Buurtbaken' als gemeengoed?

In Nederland is het de standaard geworden en het is aan de gemeentes om dit te implementeren:

Gemeenschap maken vanuit een top-down benadering.

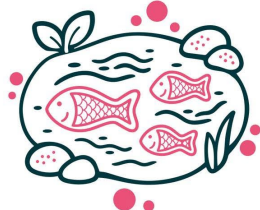
'Kerk als Gemeengoed' is eerder een bottom-up benadering.

Collectief beheer gericht op beperken van de onderhoudskost op lange termijn en een duurzame sociale return.

1

DE COMMON

Wat delen we hier?

‘De common’, ook wel ‘het gemeengoed’ is datgene wat deze gemeenschap samen deelt en waar ze zorg voor draagt.

Bijvoorbeeld: een visvijver & vissen

OPEN
COMMONS
DAG

2

COMMONERS

Wie draagt er mee zorg voor?

Commoners zijn de mensen die rond het gemeengoed een gemeenschap vormen. Ze gebruiken het niet alleen, maar nemen er ook samen (vrijwillig) verantwoordelijkheid voor op.

Bijvoorbeeld: een groep vissers

3

COMMONING

Hoe organiseren we het samen?

Commoning is wat we samen ondernemen om de common te laten werken. Afspraken maken, beslissingen nemen, onderhouden, (nieuwe) mensen betrekken, problemen oplossen,... alles om het samen te doen werken.
Bijvoorbeeld: Afspraken over het aantal vissen per visser

De case van Sint-Amandus Antwerpen

Even situeren...

Grote politieactie tegen overlast in Antwerpse Seefhoek: 5 mensen gearresteerd

Drugsgeweld laait weer op in Seefhoek

DE SEEFHOEK IN ANTWERPEN IS...

- 6.000 DRUGSSPUITEN PER JAAR**
- KINDERARMOEDE BOVEN 50%**
- MEER DAN 100 NATIONALITEITEN**
- BEVOLKINGSDICHTHEID HOGER DAN SINGAPORE**
- TALLOZE WONINGEN IN ERBARMELIJKE STAAT**
- CRIMINALITEIT IS ER DE NORMAALSTE ZAAK**

STOP MULTICULTURELE NACHTMERRIE

VLAAMS BELANG

1.080

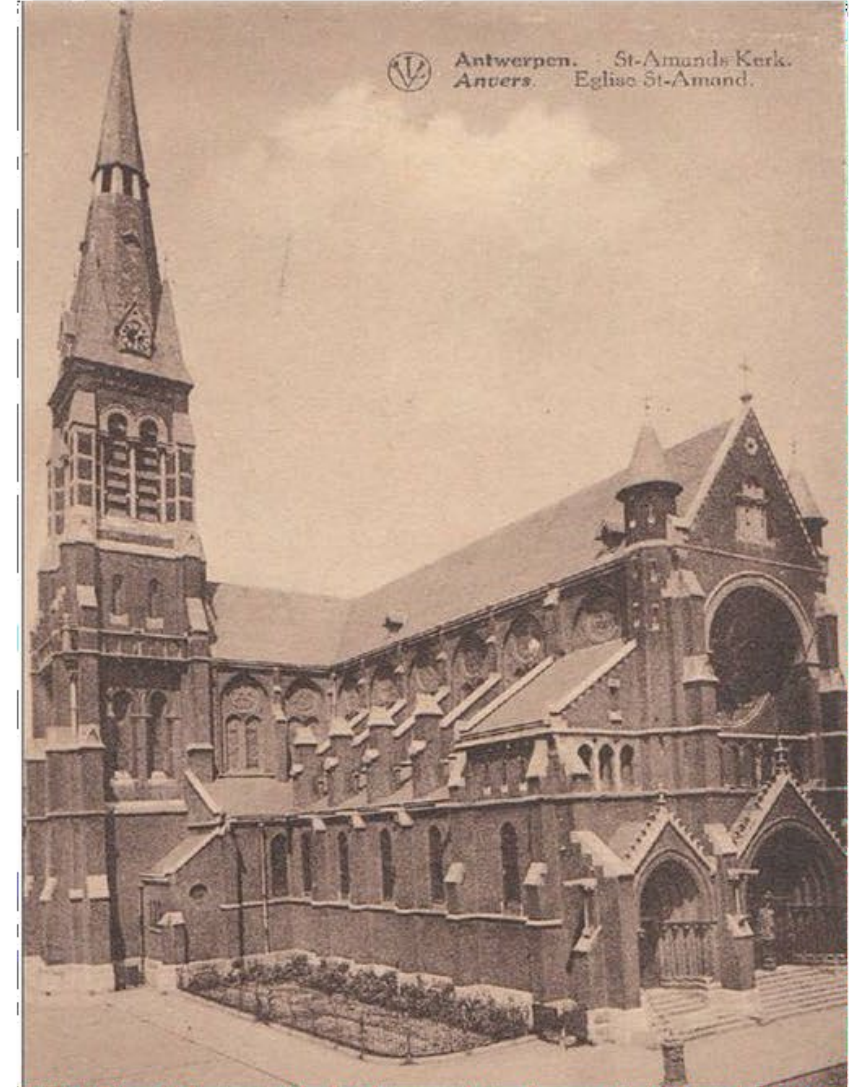
De 'underground' opstart in de kelder (2013)

2020 Fundament 2060 vzw

2022 Fundament 2060 vzw

2023 Nieuwe samenwerking Fundament 2060, Kerkraad Sint-Amandus en Commons Lab

2024 Amandussite

2024 Amandussite

- Nevenbestemmingsproject met subsidiëring van Kerkplus
- Kadert binnen een groter project voor de ontwikkeling van de kerk-site
 - A. Nevenbestemming kerk door opdeling met koorhekwerk
 - B. Passage rond de kerk doorheen verschillende tuinkamers (deels ingediend als EUI-project)
 - C. Verder optimaliseren en ontsluiten van de gebouwen op de site
- Met de drie belangrijkste partners op de site wordt onderzocht of het mogelijk is de site als een 'Common' te zien en deze gezamenlijk te gebruiken en beheren.

**Provincie
Antwerpen**

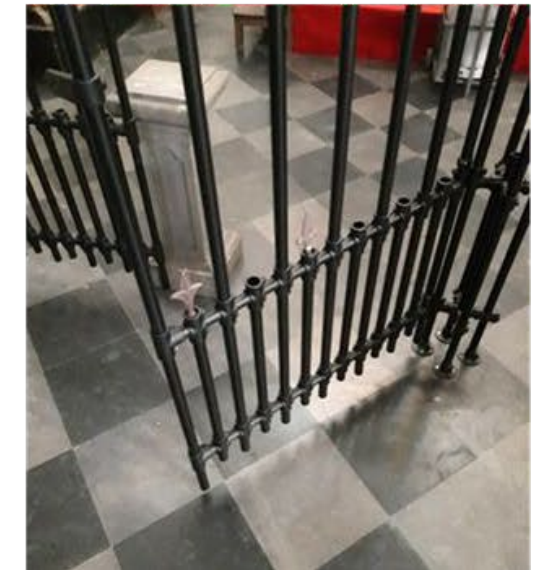
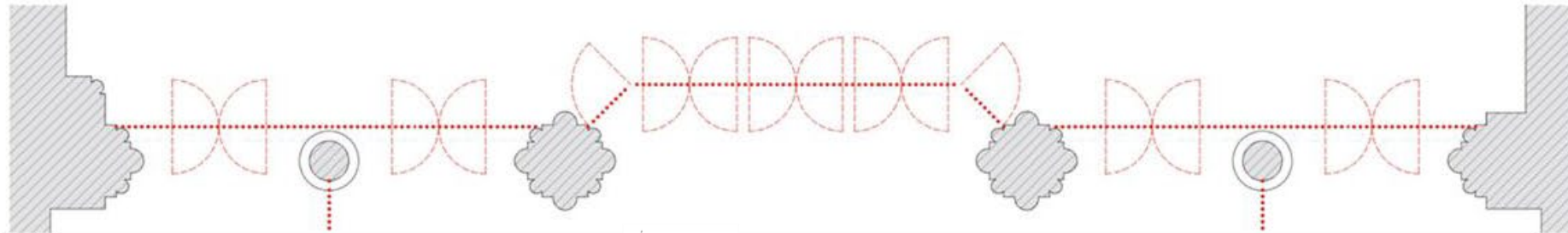
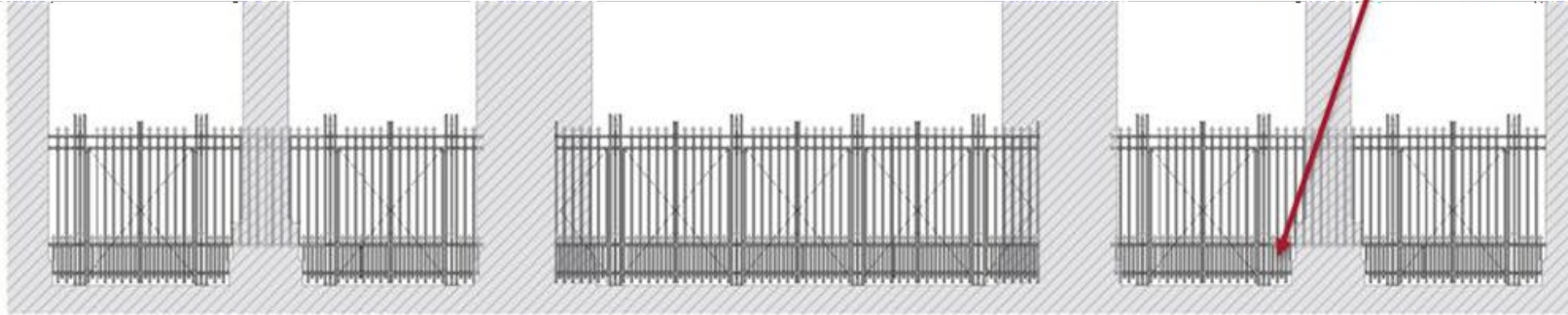
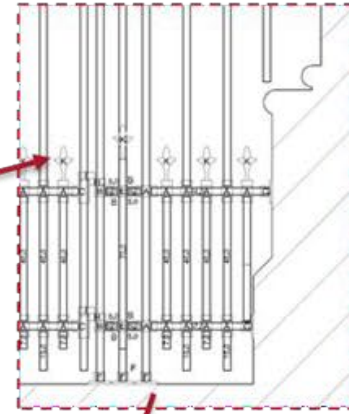

KERKFABRIEK
SINT-AMANDUS
TE STUIVENBERG

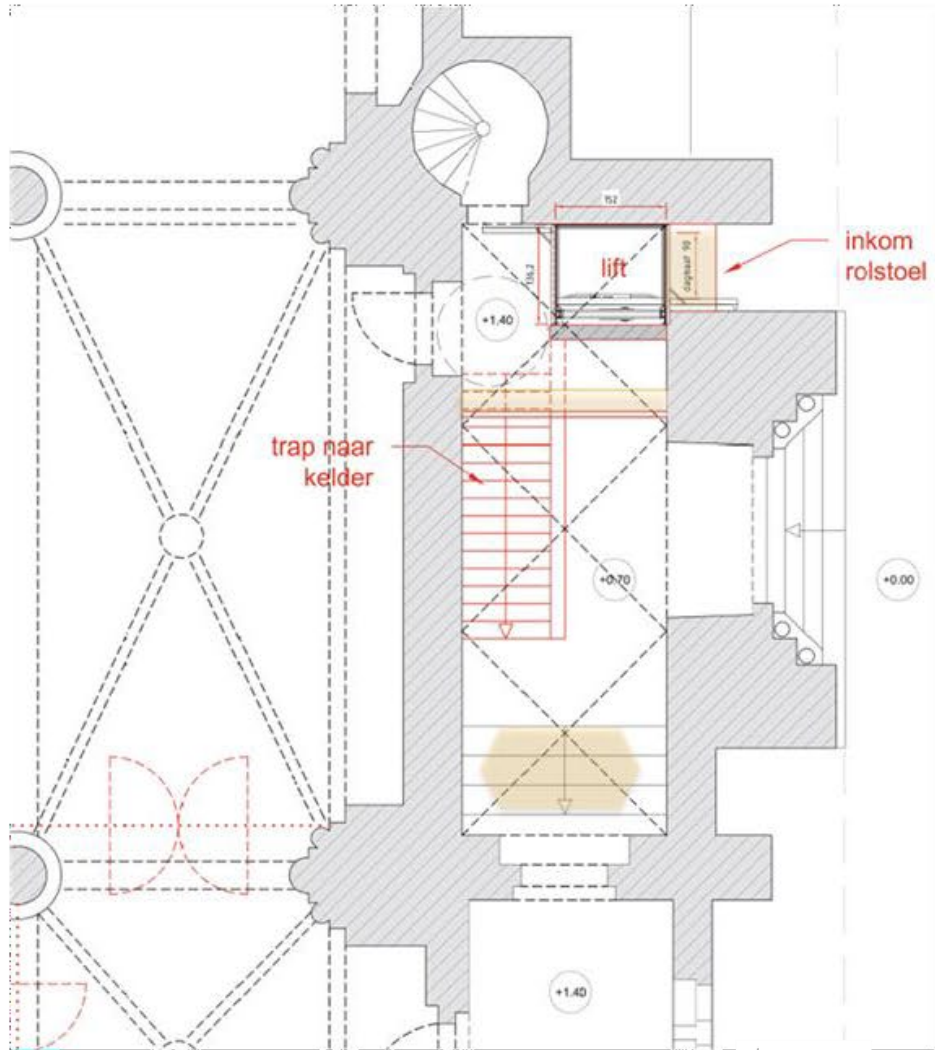

**FUND
MENT**
STEDELIJK BINDMIDDEL

1) Koorafsluiting

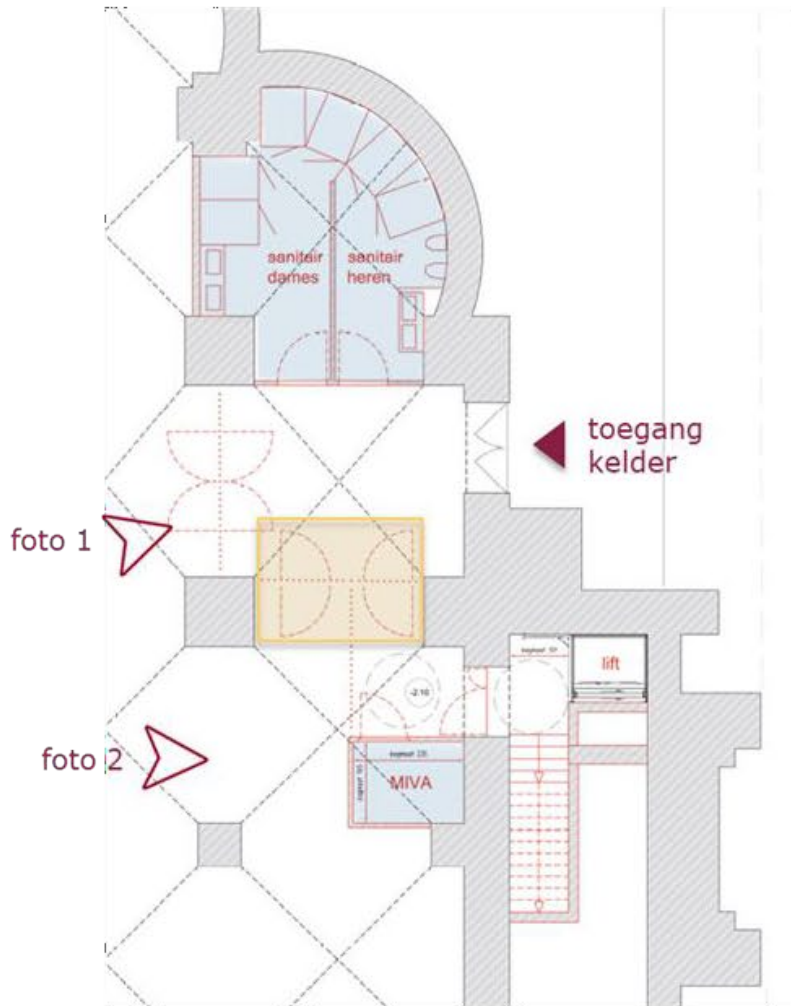
2) Trap tussen kerk en kelder

- Het bestaande inkomportaal aan de oostzijde van de kerk werd omgevormd naar Lourdeskapel. De kapel is al jaren niet meer in gebruik en wordt terug ontmanteld.
- Naast de inkom is er momenteel een bergruimte. De muur tussen de inkom en de berging wordt afgebroken waardoor de inkom ruimer kan uitgewerkt worden.
- Er is ruimte voor de integratie van een trap naar de kelder. Deze trap kan 1,2 meter breed worden.
- De trap is vooral bedoeld als verbinding tussen de kerk en de kelder. Hierdoor kan het sanitair in de kelder eveneens dienen voor de kerkruimte.

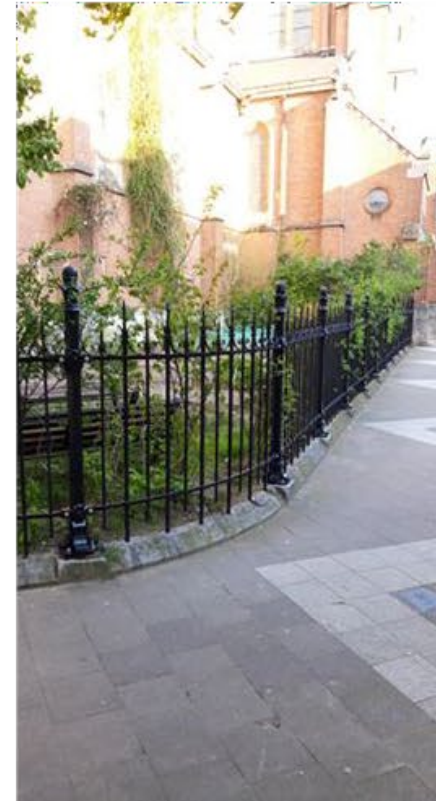
4) Sanitair blok in de kelder

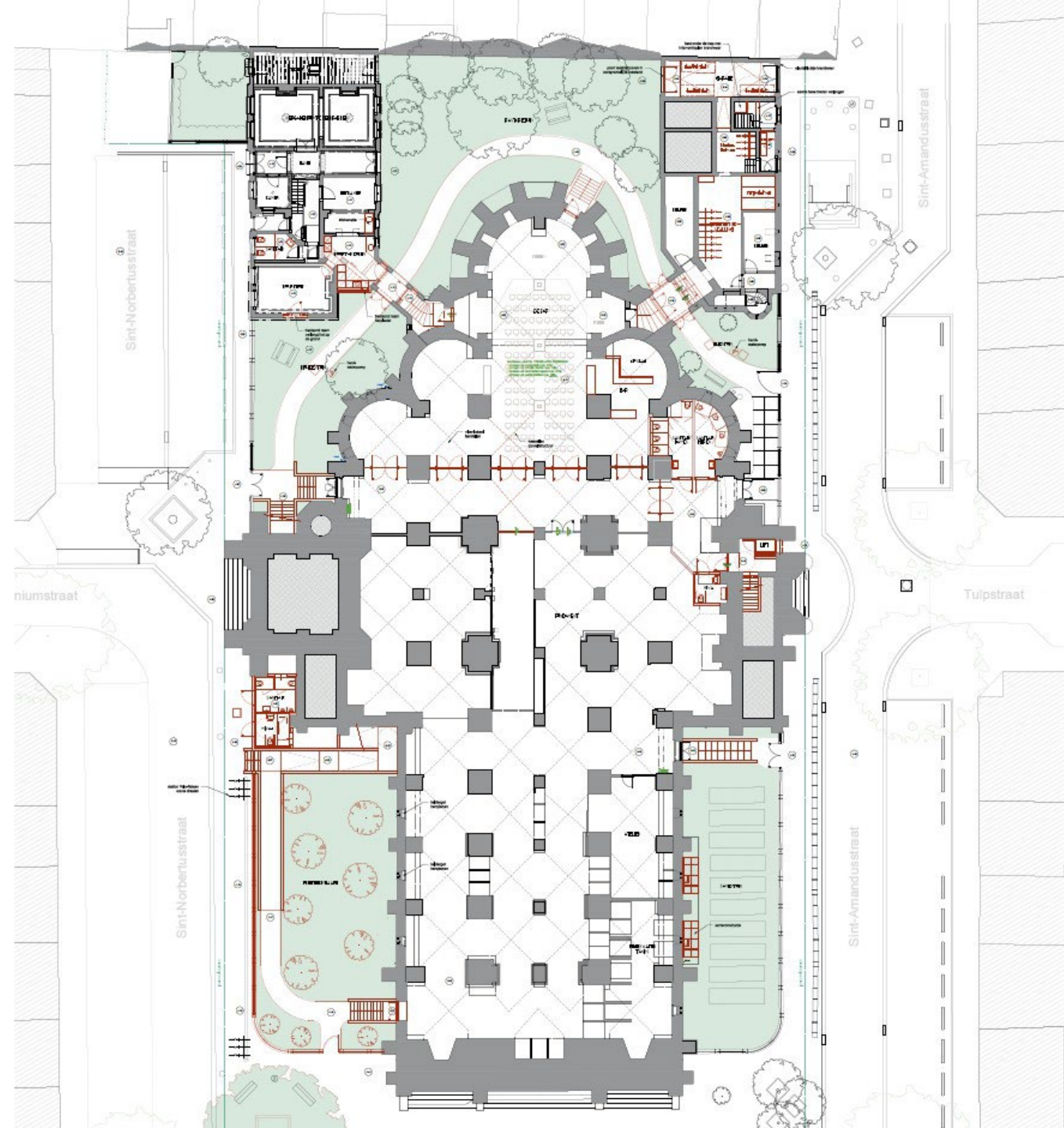
- De trap vanuit het oostelijke inkomportaal komt uit in de kelder ter hoogte van het huidige sanitair blokje.
- Deze toiletjes worden terug afgebroken en vervangen door een sanitair blok.
- Het blok heeft 4 toiletten voor dames en 2 toiletten voor heren. De heren beschikken daarnaast over 2 urinoirs.
- Direct aan de trap en lift is er een apart toilet voor minder validen.
- Met een hekwerk wordt gestuurd wie er toegang heeft tot het sanitair.

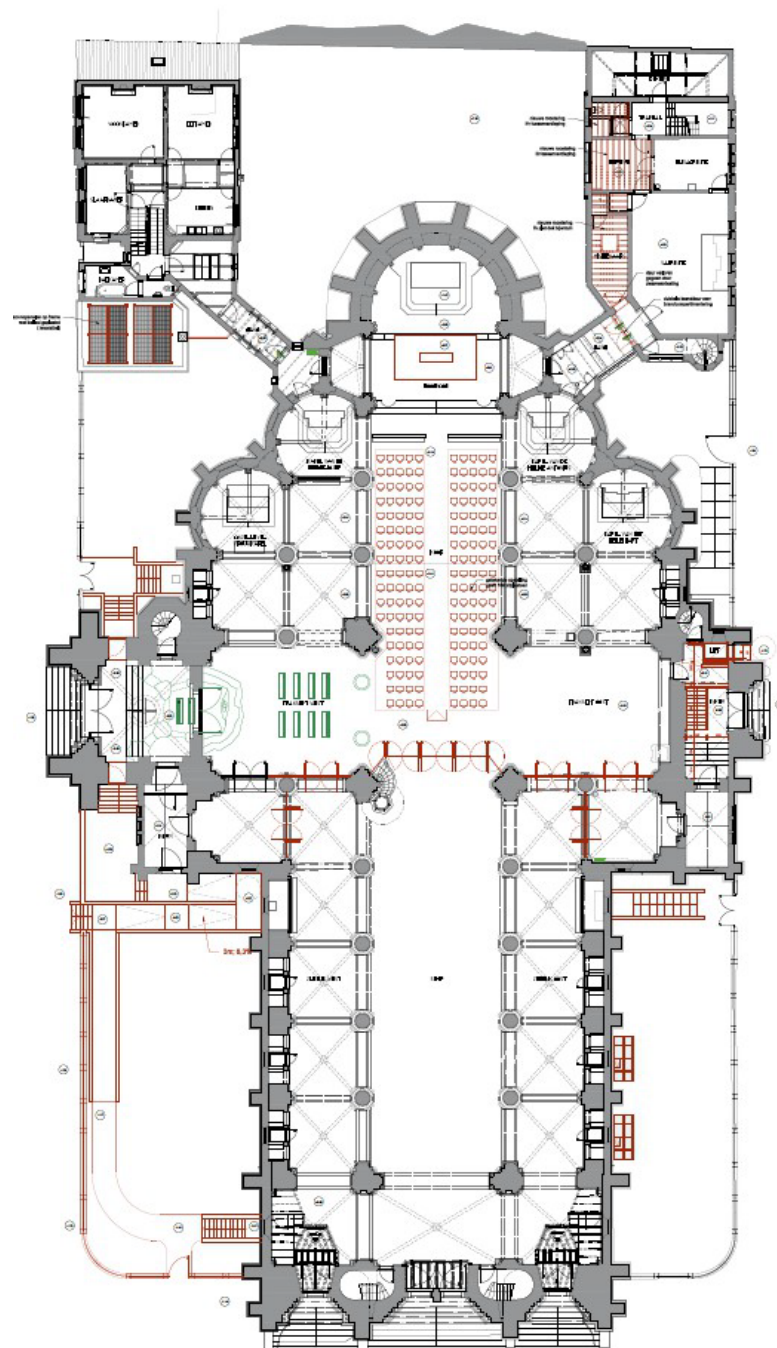

6) Tuin vergroten aan westzijde kerk (incl. restauratie hek)

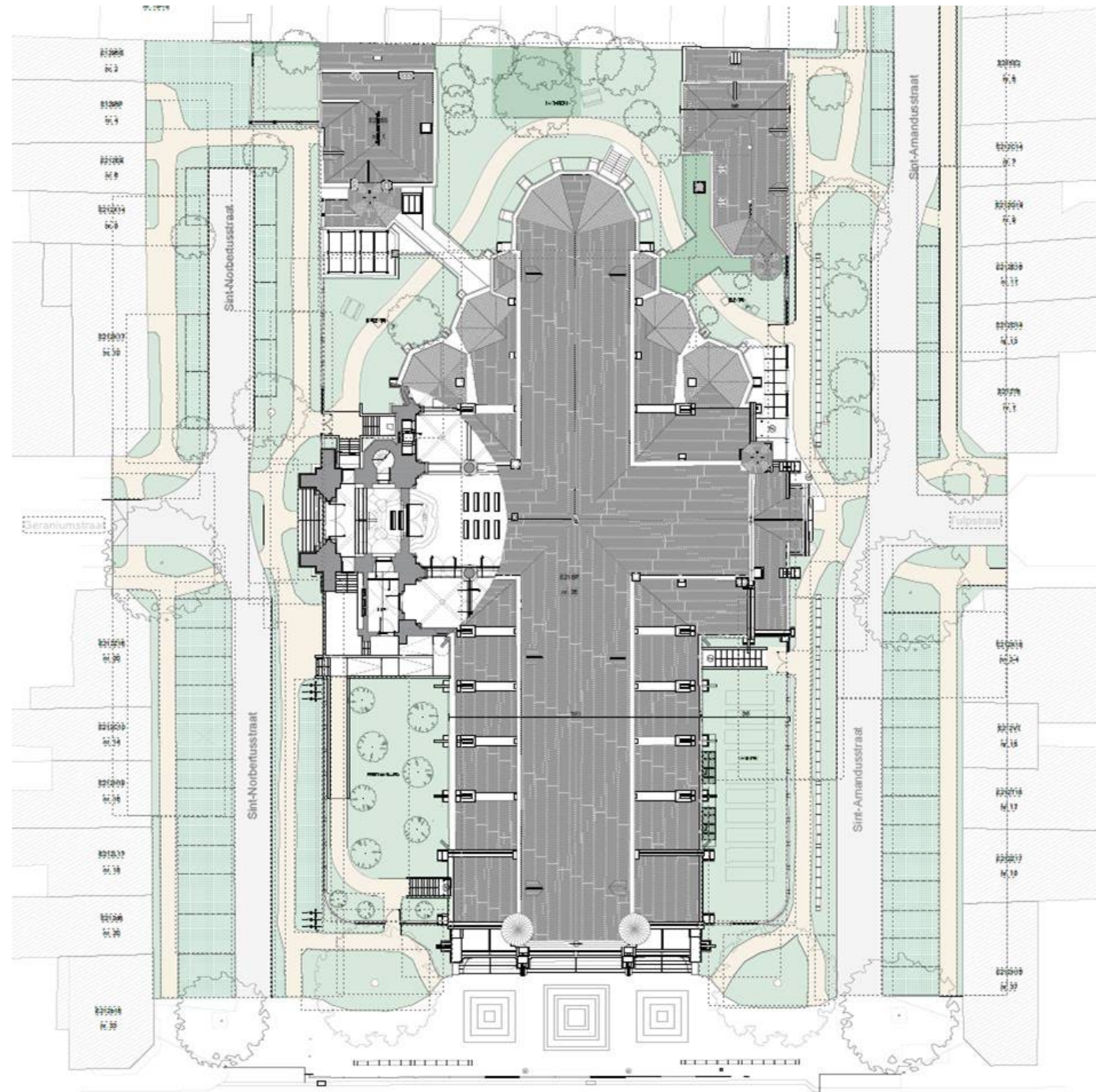

2025 Bouwvergunning

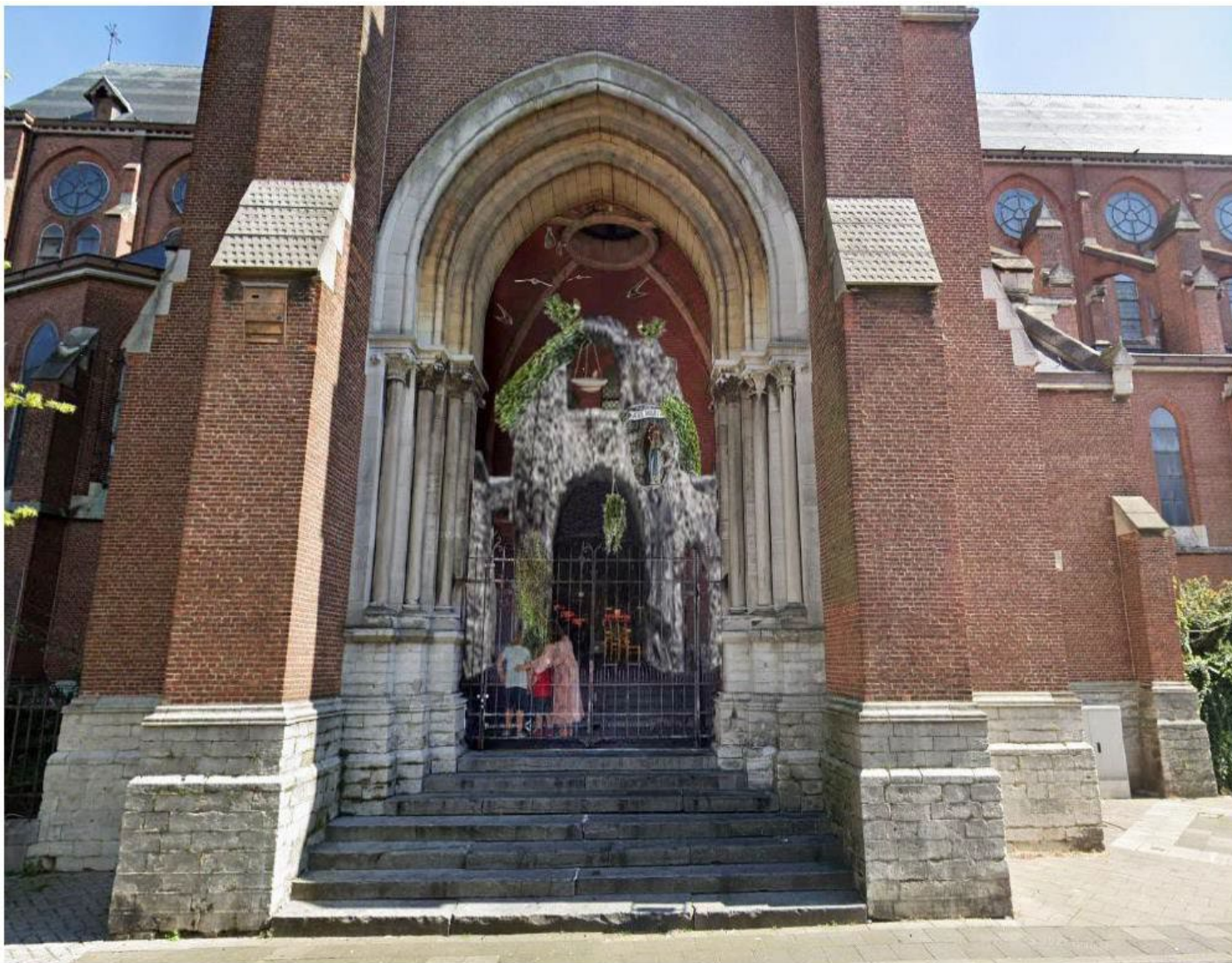

2025 Droombeeld

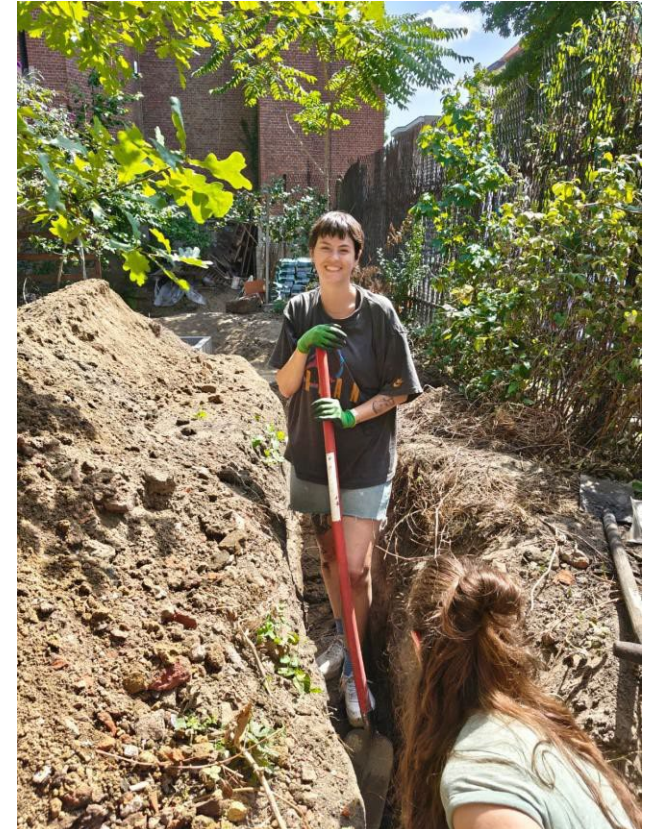
Klusdagen

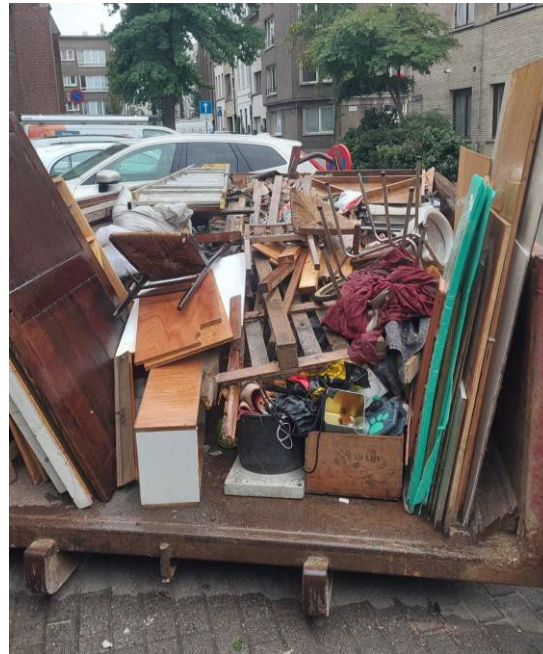
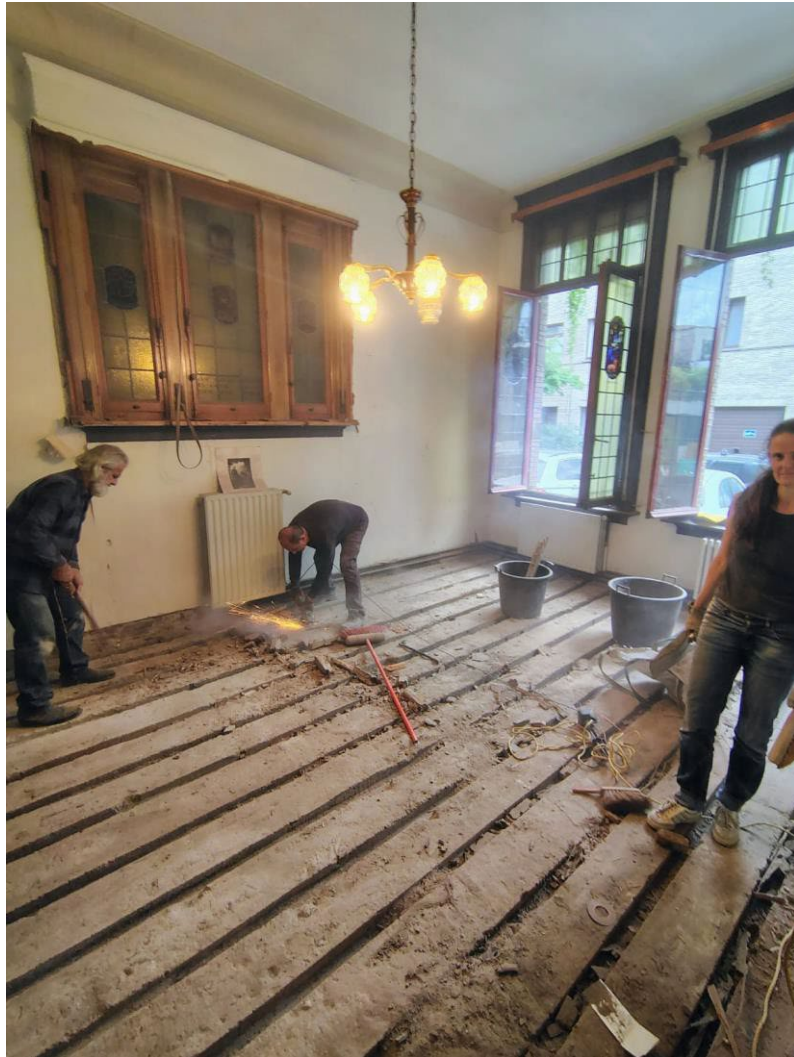
Klusdagen

Klusdagen

Klusdagen

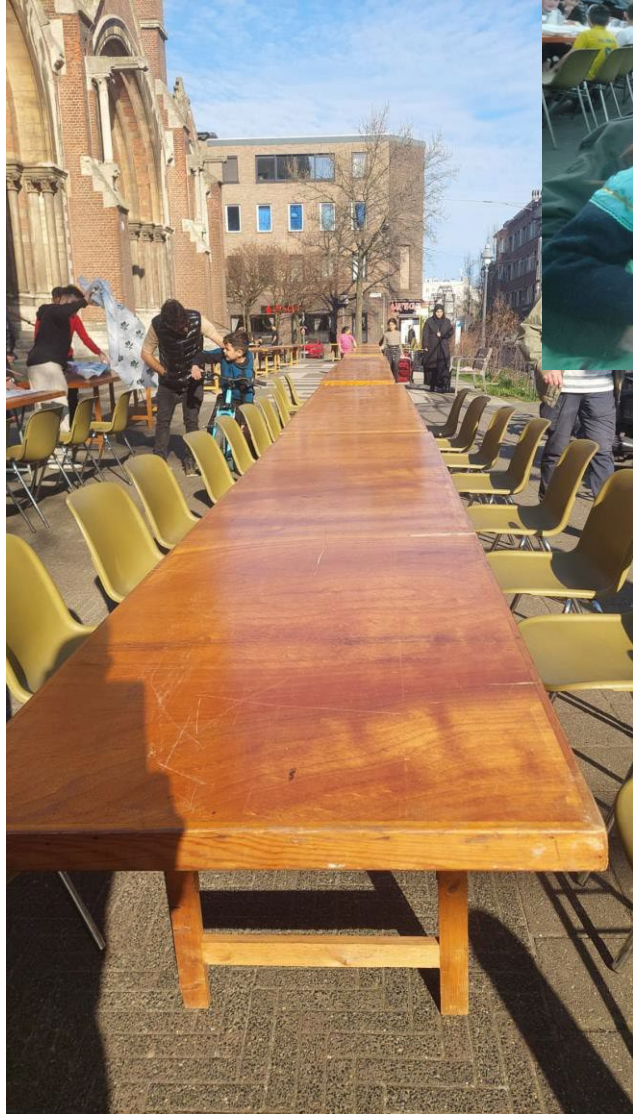

Pinksterlunch

Met alle parochies van Antwerpen Noord

Iftar

IEDEREEN WELKOM

ETEN MET DE BUREN

ANTWERPEN NOORD

Zin in een gezellige avond vol smaak en ontmoeting?

Schuif mee aan tafel en ontdek de verhalen van je buren
bij een bord heerlijk eten.

25 AUGUSTUS
18:00 - 22:00

PLEINTJE VOOR DE
SINT-AMANDUSKERK

VAN KERCKHOVENSTRAAT 36
2060 ANTWERPEN

WIL JE HELPEN? WIL JE DEELNEMEN?
MAIL ISABELLA@ORBITVZW.BE

Amandus
2060
CAW

Commons Lab
Wij organiseren samen een toekomst

Kerstfeest

2026 Opstart Amandus 2060 vzw

2026 Pinksterviering

met 3 dopelingen

Khalid Benhaddou

Circuscollectief Cul de Bas

Dirk De Wachter

Eten met de Buren 2

Buurtfeest
**ETEN MET
DE BUREN**

VAN KERCKHOVENSTRAAT 35 ZATERDAG 12.09
2060 ANTWERPEN VANAF 16:00

Schuif mee aan tafel met je buren, praat met ze, breng je
lievelingsgerecht mee als dat lukt, en ontdek de rijke
culturele en religieuze diversiteit in Antwerpen Noord!

IEDEREEN IS WELKOM!

WIL JE VRIJWILLIGER ZIJN OP DEZE DAG?
MELD JE AAN VIA DEZE QR CODE

 District Antwerpen PAREL Amandus Commons Lab Home Base ORBIT SPACE GRACE

Burgerbegroting

**burger
begroting**

Open Commons Dag 4 oktober

OPEN
COMMONS
DAG

Tips/tricks

Zaadjes planten en geduldig zijn.

Gerichte ingrepen die een grote impact hebben op het gebruik.

De sterktes van een gebouw benutten en deze versterken.

Gemeenschapsvorming laat zich niet afdwingen maar bouw je langzaam door herhaling, vertrouwen en gedeelde ervaring.

We experimenteren samen een toekomst! Join us!

- www.amandus2060.be
- www.commonslab.be
- www.twitter.com/CommonslabA
- www.instagram.com/commonslab
- www.facebook.com/commonslab

KERKFABRIEK
SINT-AMANDUS
TE STUIVENBERG

KARUUR
ARCHITECTEN

Amandus
2060